

Inbreng VDP bij het Commissiedebat Digitaliserende Overheid 23-04-2025

Veranker uitgangspunten in de Nederlandse Digitaliseringsstrategie

Met 'Ons digitaal fundament' heeft de vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken aanbevelingen gedaan die naadloos aansluiten bij de dienstverleningsvisie van gemeenten:

- Ontwerp toegankelijke dienstverlening vanuit het perspectief van burgers en ondernemers;
- Werk eenduidig samen in een Digitale Dienst en aan een generieke digitale infrastructuur van de overheid (naar voorbeeld van Denemarken);
- Houd ook de fysieke en persoonlijke dienstverlening op peil als alternatief voor online-diensten.

De VDP hoopt allereerst dat de bovenstaande aanbevelingen in de aanstaande Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) worden verankerd. Naast deze aanbevelingen pleit de VDP om onderstaande twee uitgangspunten bij de NDS te betrekken:

1. Creëer een digitaal fundament voor de gehele overheid en maak het daarmee 'onder de motorkap' eenvoudiger
2. Proactieve dienstverlening vraagt om slimme en verantwoorde gegevensdeling

Creëer een digitaal fundament voor de gehele overheid en maak het daarmee 'onder de motorkap' eenvoudiger

De gemeentelijke digitale dienstverlening krijgt momenteel vorm via de architectuur van [Common Ground](#). Daarbij worden dezelfde principes gehanteerd als bij het Federatief Datastelsel (FDS) van het Rijk. De VDP roept op om aandacht te houden voor het geheel én niet alleen voor de Rijksoverheid. Te vaak raken het gemeentelijke perspectief en de uitvoeringspraktijk op de achtergrond, zoals bijvoorbeeld is gebeurd bij Werk aan Uitvoering (WAU). Hoewel gemeenten zelfstandige entiteiten zijn, zijn gemeenten gezamenlijk één van de grootste uitvoeringsorganisaties van het Rijk voor de 'medebewind-taken'. Vanuit het perspectief van de burger en de ondernemer is er bovendien maar één overheid.

In de Voortgangsrapportage *transformatie overheidsbrede publieke dienstverlening*¹ wordt ingegaan op de verdere ontwikkeling van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) en de samenwerking van gemeenten met bibliotheken daarbij. Maar eigenlijk zijn de IDO's 'een pleister op de wond' van een slecht toegankelijke overheid. Door betere en eenvoudiger processen in de dienstverlening werken overheden gezamenlijk naar de gewenste situatie waarin IDO's niet meer nodig zijn. Een belangrijke randvoorwaarde voor succes van de NDS en goede, overheidsbrede dienstverlening is het eenvoudiger maken van de informatiearchitectuur. De VDP ziet dat het eenvoudiger en simpeler kan.

¹ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2025A01933, Agendapunt 2

Om een digitaal fundament voor de hele overheid te creëren en het 'onder de motorkap' eenvoudiger te maken, roepen we op om:

- De kennis van het Common Ground programma van gemeenten in te brengen in het Federatieve Datastelsel (FDS) van het Rijk. Uiteindelijk werk je naar één gemeenschappelijk digitaal fundament toe.
- Bij de uitvoeringstoets van nieuw en aangepast beleid, als criterium mee te nemen dat het op de juiste manier technisch wordt vormgegeven conform kaders en standaarden van het FDS.
- Centraal te sturen op open source procesapplicaties, interfaces en standaarden voor uitwisseling en processen, met een centrale regierol voor de overheid. Wat ontwikkeld is met publiek geld van de overheid, moet kosteloos beschikbaar zijn voor diezelfde overheid en eigenlijk voor iedereen.
- Informatievoorziening centraal te benaderen waar het moet, decentraal waar het wenselijk is, en gegevens bij de bron houden.

Proactieve dienstverlening vraagt om slimme en verantwoorde gegevensdeling

In de Voortgangsrapportage *transformatie overheidsbrede publieke dienstverlening* komt zowel de noodzaak van gegevensdeling aan de orde, als de wenselijkheid van *proactieve dienstverlening*, waarbij wordt samengewerkt met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Inmiddels wordt er door het ministerie van SZW gewerkt aan een Wet Proactieve Dienstverlening. Probleem is echter dat deze wet uitsluitend geldt voor SUWI-partijen². Voor de meest essentiële regelingen is informatie over het vermogen van de inwoner noodzakelijk, waarbij de RDW, de Belastingdienst en het Kadaster bronhouder zijn. Als deze gegevens niet opvraagbaar zijn, kan de overheid dus niet toetsen of iemand recht heeft op bijvoorbeeld een bijstandsuitkering, aanvullende bijstand, bijzondere bijstand of een individuele inkomenstoeslag. Bovendien benadert een gemeente een individuele burger (net als de SVB) proactief, maar doen de dienst Toeslagen of DUO dat bijvoorbeeld niet. Vanuit SZW geredeneerd zit hier een logica in, maar voor de inwoner wordt het minder overzichtelijk en vooral minder betrouwbaar dan de huidige situatie. De VDP vreest dat met de inperking van gegevensdeling tussen uitsluitend de SUWI-partijen onderling, een enorme kans wordt gemist. Wij pleiten ervoor dat alle overheidspartijen die inkomensondersteuning leveren meedoen in de uitvoering.

Dit wetgevingstraject staat niet op zichzelf. Zolang overheden niet volgens de uitgangspunten van het Federatief Datastelsel werken, is er geen optimaal resultaat. De inwoner is het meest gebaat bij een overheid die transparant, betrouwbaar en proactief is. Als dat realiteit wordt is pas sprake van *proactieve en overheidsbrede dienstverlening*.

Over de Vereniging Directeuren Publieksdiensten

De Vereniging Directeuren Publieksdiensten (VDP) zet zich in voor passende gemeentelijke dienstverlening. Dat zijn alle acties die een gemeente kan, mag en wil doen om een individuele inwoner, ondernemer of bezoeker goed van dienst te zijn en te laten meedoen aan de samenleving. Zie ook: www.publieksdiensten.nl

² Keten van gemeenten, de SVB, het UWV en andere overheidsinstellingen binnen de sociale sector die gegevens over werzoekenden en uitkeringsgerechtigden bijhouden en met elkaar delen.